

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Олексій ЗОРЯ
2 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ТУРИСТИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО

освітньо-професійна програма	Туризм
спеціальність	242 Туризм і рекреація
галузь знань	24 Сфера обслуговування
освітній ступінь	бакалавр
факультет/інститут	факультет обліку та фінансів

Полтава
2024–2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Туристичне краєзнавство для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Туризм спеціальності 242 Туризм і рекреація.

Мова викладання _____ державна _____

Розробник: Шевчук Сергій Миколайович, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

«02» вересня 2024 року

Розробник Сергій ШЕВЧУК

Схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування протокол від 02 вересня 2024 року № 1.

Погоджено гарантом освітньої програми Туризм

«02» вересня 2024 року

 Юрій ТЮТЮННИК

Схвалено головою Ради з якості вищої освіти спеціальності Туризм і рекреація протокол від «02» вересня 2024 року № 1.

 Олена ЄГОРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	1 242ТР_бд_2024
Семестр	2
Лекції (годин)	32
Практичні (годин)	28
Самостійна робота (годин)	120
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти систематизовані знання про туристичне краєзнавство, особливості використання туристичного потенціалу територій в туристично-рекреаційній діяльності, набуття фахових вмінь у сфері комплексного дослідження туристичної галузі регіонів України; формування навичок просування «місцевих (регіональних)» продуктів на ринок туристичних послуг.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою вивчення навчальної дисципліни є зміст шкільних курсів географії та освітніх компонентів «Географія туризму та рекреації», «Основи туризмознавства», «Рекреалогія і курортна справа».

4. Компетентності

загальні:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

фахові:

ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

5. Програмні результати навчання:

ПР 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.	знати принципи організації та функціонування рекреаційно-туристичного простору, його природні, культурні, соціальні та інфраструктурні компоненти; розуміти структуру туристичних територій, підходи до функціонального зонування та чинники туристичної привабливості.
	використовувати аналітичні та картографічні методи для опису, аналізу й моделювання туристичного простору; уміти пояснювати особливості просторової організації туристичних територій та визначати взаємозв'язки між їхніми елементами.
	чітко та логічно доводити результати аналізу рекреаційно-туристичного простору до різних аудиторій, застосовуючи коректну професійну термінологію; ефективно презентувати карти, схеми та аналітичні матеріали у письмовому, усному або візуалізованому форматі з метою обґрунтування професійних рішень.
	самостійно виконувати аналіз туристичного простору та відповідати за точність його інтерпретації; приймати обґрунтовані рішення щодо організації туристичного простору й оцінювати їхній вплив на туристичну діяльність та розвиток території.
ПР 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	знати сутність, структуру та складові рекреаційно-туристичного потенціалу території; розуміти критерії, показники й методи його оцінювання.
	застосовувати методи аналізу для оцінювання рекреаційно-туристичного потенціалу території; визначати рівень туристичної привабливості та можливості її розвитку.
	обґрунтовувати результати оцінювання рекреаційно-туристичного потенціалу території, використовуючи коректну професійну термінологію; представляти аналітичні висновки у письмовій або усній формі.
	самостійно здійснювати аналіз потенціалу території та нести відповідальність за обґрунтованість зроблених висновків; формулювати рекомендації щодо ефективного використання туристичних ресурсів.

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	знати основи міжкультурної взаємодії, типи культурного різноманіття та принципи його врахування в туристичній діяльності; усвідомлювати етичні норми й правила поведінки в умовах культурної різноманітності, а також чинники, що формують толерантність і взаємоповагу.
	використовувати знання про культурні відмінності для коректної взаємодії з туристами, партнерами та місцевими громадами; уміти адаптувати поведінку й професійні дії з урахуванням індивідуальних особливостей, традицій та культурних норм різних груп.
	підтримувати конструктивну та етичну комунікацію з представниками різних культур, демонструючи відкритість і повагу; уміти висловлювати власну позицію з урахуванням різноманітності поглядів, цінностей і культурних контекстів учасників взаємодії.
	нести відповідальність за дотримання принципів поваги, етичної поведінки та недискримінації в професійній діяльності; самостійно ухвалювати рішення, спрямовані на забезпечення інклюзивності та культурної чутливості в туристичних практиках.
ПР 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	розуміти принципи ухвалення обґрунтованих професійних рішень, етапи їх формування та критерії якості; усвідомлювати норми професійної етики, стандарти відповідальності та правила оцінювання наслідків власних дій у сфері туризму.
	аналізувати професійні ситуації та обирати оптимальні рішення на основі фактів, даних і нормативних вимог; використовувати відповідні методи, інструменти та ресурси для реалізації прийнятих рішень і досягнення професійних результатів.
	аргументовано обґрунтовувати власні рішення, чітко пояснюючи їх логіку, підстави та можливі наслідки; вести професійний діалог з колегами, партнерами та клієнтами, узгоджуючи рішення відповідно до ситуації та етичних вимог галузі.
	самостійно приймати професійні рішення та нести відповідальність за їх результати, у тому числі за наслідки для туристів, організації та території; оцінювати ефективність власних дій, коригувати професійні рішення та діяти відповідально в умовах невизначеності або змін.

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування, демонстрація. Практичні методи навчання: конспектування, вправи, практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою. Пояснювально-ілюстративний метод. Частково-пошуковий метод. Метод проблемного викладу навчального матеріалу. Метод портфоліо. Інтерактивні методи: мозковий штурм, дискусії. Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій та комп'ютерних програм.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Краєзнавство у сфері туризму.

Туристично-географічне краєзнавство. Об'єкт, предмет та зміст туристичного краєзнавства. Основні завдання туристичного краєзнавства. Становлення та розвиток географічного і туристичного краєзнавства. Теоретичні основи туристичного краєзнавства. Поняття і термін «край». Туристична дестинація як головна просторова одиниця дослідження в туристичному краєзнавстві. Туристичний кластер. Атракція. Регіони і території. Міста і області. Географічне положення та межі територій. Поділ краєзнавства за змістом та організаційними формами. Рідний край як об'єкт краєзнавчо-туристичної діяльності.

Тема 2. Розвиток туристичного краєзнавства.

Витоки краєзнавства: найдавніший, античний, середньовічний періоди. Зародження наукового краєзнавства в Україні (цілеспрямовано-описовий етап): анкетно-описовий, експедиційний, статистичний періоди (від початку XVIII ст. до середини XIX ст.). Становлення українського краєзнавства (остання третина XIX ст. – початок XX ст.). Організація краєзнавства в Україні (від 20 – 30-х рр. XX ст. до сьогодення). Фундатори національного краєзнавства. Створення Українського комітету краєзнавства (УКК). Заснування туристичних організацій. Розвиток туристичного краєзнавства в Україні за часів СРСР. Сучасний стан туристичного краєзнавства в Україні. Організаційні форми та основні напрями краєзнавчо-туристичної діяльності. Організація туристично-краєзнавчої діяльності у навчальних закладах. Розвиток туристично-краєзнавчої діяльності у закладах вищої освіти України.

Тема 3. Джерела, ресурси та методи туристичного краєзнавства.

Місце туризму в економіці України. Особливості державного управління туризмом. Проблеми розвитку в'їзного і національного внутрішнього туризму. Туристичні кластери. Краєзнавчо-туристичні ресурси, їх класифікація, структура, оцінювання. Аналіз наукових підходів до класифікації туристських ресурсів: сутнісний, діяльнісний, функціональний, атрактивний, ціннісний, еколого-економічний. Класифікація краєзнавчо-туристичних ресурсів вітчизняними вченими. Природно-краєзнавчі туристичні ресурси. Фортеці, замки та монастирі як краєзнавчо-туристичні ресурси. Курортно-рекреаційні ресурси України. Музеї як об'єкти краєзнавчо-туристичної діяльності. Роль краєзнавчих музеїв в розвитку туризму. Історичні міста України. Історичні села України.

Тема 4. Туристична картографія як засіб краєзнавчої діяльності.

Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. Туристична карта та її особливості. Мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти. Основні елементи туристичної карти. Види та типи карт, їх використання у краєзнавчих дослідженнях та туристичних подорожах. Класифікація туристичних карт. Зміст легенди туристичної карти. Спеціальні умовні позначення та їх використання на туристичній карті. Основні типи туристичних умовних знаків.

Маркування туристичних маршрутів на місцевості. Класифікація туристичних маршрутів. Класифікація туристичних знаків. Туристичне маркування. Основи орієнтування на місцевості та їх використання в практиці організації туристичних мандрівок. Геоінформаційні системи та технології в туризмі.

Тема 5. Туристичний потенціал регіонів України.

Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Північного Причорномор'я. Оцінка забезпеченості їх природними туристичними ресурсами Одеської, Миколаївської і Херсонської областей. Унікальні ландшафти та природні об'єкти. Види туризму (актуальні та потенційні для даної території). Туристична карта областей Причорномор'я. Краєзнавчо-туристичні ресурси Криму. Унікальні ландшафти та природні об'єкти Типи архітектурно-історичних туристичних ресурсів, найвизначніші об'єкти. Види туризму. Туристична карта АР Крим. Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Карпатського регіону. Забезпеченість туристськими ресурсами, їх оцінка. Насиченість областей регіону біосоціальними, етнічними та подієвими ресурсами для туристичних потреб. Туристична карта областей Карпатського регіону. Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Поділля: Тернопільської, Хмельницької і Вінницької. Переважаючі види туризму: пізнавальний, рекреаційний, сільський. Інтегральна оцінка ресурсно-туристичного рейтингу областей району. Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Полісся. Проблеми розвитку інфраструктури, перспективні напрямки розвитку туризму, нові тури. Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Столичного регіону України. Роль міста Києва в розвитку туризму. Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Центрального регіону України. Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Донецько-Дніпровського. Краєзнавчо-туристичні ресурси областей Північно-Східного регіону України.

Тема 6. Туристичні ресурси Полтавської області.

Джерела розвитку туризму на Полтавщині. Історія заселення краю. Природні та історико-культурні туристичні ресурси. Інфраструктура туризму. Інноваційні можливості розвитку туризму у Полтавській області. Об'єкти туризму: природні, археологічні, історичні, місця, що пов'язані з життям та діяльністю видатних людей. Головні екскурсійні маршрути Полтавщини. Особливості вивчення назв географічних об'єктів. Спеціалізовані види туризму, пов'язані з пам'ятками природи та історією розвитку Полтавської області.

Тема 7. Місто Полтава як туристично-краєзнавчий центр.

Природні і суспільні туристичні об'єкти м. Полтави. Класифікація та характеристика природних і суспільних туристичних об'єктів м. Полтави. Географія природних і суспільних туристичних об'єктів м. Полтави. Туристичний бренд м. Полтави. Туристичні об'єкти Шевченківського району. Характеристика туристичних об'єктів району, розміщення на карті. Оцінка туристичних об'єктів району для цілей екскурсій та туризму. Туристичні об'єкти Подільського району. Типологія і характеристика туристичних об'єктів району. Туристичні об'єкти Київського району. Туристичні кластери

м. Полтава. Характеристика туристичних кластерів м. Полтави за територією розміщення, типом кластероутворюючих об'єктів. Характеристика основних, популярних та унікальних тематичних екскурсійних маршрутів м. Полтави. Туристичні об'єкти на маршрутах, логістика, тривалість, географія, структура, оцінка атрактивності, інформаційний і методичний супровід. Тури до м. Полтава: апробовані тури, продавці турів до міста, маркетинг та просування турпродукту до м. Полтава.

Тема 8. Екскурсія як форма організації туристичної діяльності.

Екскурсійне обслуговування. Типологія екскурсій. Оглядові екскурсії. Тематичні екскурсії. Ознаки екскурсії, їх характеристика. Вимоги до екскурсії. Мета, завдання та форми проведення екскурсії. Функції екскурсії. Екскурсія як форма туристської послуги. Тематика екскурсій. Вимоги до тематики. Організація та зміст процесу розробки нової екскурсії. Основні етапи підготовки екскурсії. Складання технологічної карти екскурсії. Організація підготовки інноваційного екскурсійного продукту. Етапи розробки екскурсії. Опанування інноваційного екскурсійного продукту.

Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.

Організація проведення екскурсії. Сутність і класифікація методичних прийомів. Показ в екскурсії. Характерні особливості екскурсійного показу. Методичні прийоми показу. Розповідь в екскурсії. Методичні прийоми розповіді. Особливі методичні прийоми проведення екскурсій. Системна взаємодія елементів і компонентів екскурсійного процесу. Організація професійної діяльності екскурсовода. Зміст роботи екскурсовода. Опанування екскурсоводом методичних прийомів. Дотримання техніки проведення екскурсій. Професійна спеціалізація екскурсоводів. Особливості проведення оглядових екскурсій по місту. Особливості проведення екскурсій на історичну тематику. Особливості проведення екскурсій на архітектурну тематику. Особливості проведення мистецтвознавчих екскурсій. Особливості підготовки і проведення літературних екскурсій. Природознавчі і географічні екскурсії. Заміські екскурсії.

Тема 10. Краєзнавча інформація і формування туристичного продукту.

Перспективи розвитку спеціалізованих видів туризму на основі краєзнавчої інформації. Створення нового турпродукту із використанням краєзнавчого матеріалу. Перспективні туристичні маршрути і райони нового туристичного освоєння в Україні. Проблеми та перспективи розвитку туризму на Полтавщині. Просування та реалізація туристичного продукту краєзнавчого спрямування. Інформаційне середовище туризму на регіональному рівні. Нові технології у формуванні туристичного продукту.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.
Тема 1. Краєзнавство у сфері туризму.	12	2	-	10
Тема 2. Розвиток туристичного краєзнавства.	12	2	-	10
Тема 3. Джерела, ресурси та методи туристичного краєзнавства.	12	2	-	10
Тема 4. Туристична картографія як засіб краєзнавчої діяльності.	18	4	4	10
Тема 5. Туристичний потенціал регіонів України.	18	4	4	10
Тема 6. Туристичні ресурси Полтавської області.	23	4	4	15
Тема 7. Місто Полтава як туристично-краєзнавчий центр.	23	4	4	15
Тема 8. Екскурсія як форма організації туристичної діяльності.	23	4	4	15
Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	23	4	4	15
Тема 10. Краєзнавча інформація і формування туристичного продукту.	16	2	4	10
Усього годин	180	32	28	120

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 242ТР бд 2024
Тема 4. Туристична картографія як засіб краєзнавчої діяльності.	4
Тема 5. Туристичний потенціал регіонів України.	4
Тема 6. Туристичні ресурси Полтавської області.	4
Тема 7. Місто Полтава як туристично-краєзнавчий центр.	4
Тема 8. Екскурсія як форма організації туристичної діяльності.	4
Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	4
Тема 10. Краєзнавча інформація і формування туристичного продукту.	4
Разом	28

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 242ТР бд 2024
Тема 1. Краєзнавство у сфері туризму.	10
Тема 2. Розвиток туристичного краєзнавства.	10
Тема 3. Джерела, ресурси та методи туристичного краєзнавства.	10
Тема 4. Туристична картографія як засіб краєзнавчої діяльності.	10
Тема 5. Туристичний потенціал регіонів України.	10
Тема 6. Туристичні ресурси Полтавської області.	15
Тема 7. Місто Полтава як туристично-краєзнавчий центр.	15
Тема 8. Екскурсія як форма організації туристичної діяльності.	15
Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	15
Тема 10. Краєзнавча інформація і формування туристичного продукту.	10
Разом	120

10. Індивідуальні завдання

Не передбачена навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Назви тем	Форми контролю
ПР 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.	T3-T10	усний і письмовий контроль (виконання завдань на практичних заняттях, виконання контрольної роботи, виконання завдань самостійної роботи, усний екзамен)
ПР 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	T5-T10	усний і письмовий контроль (виконання завдань на практичних заняттях, виконання контрольної роботи, виконання завдань самостійної роботи, усний екзамен)
ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	T1-T10	усний і письмовий контроль (виконання завдань на практичних заняттях, виконання контрольної роботи, виконання завдань самостійної роботи, усний екзамен)
ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	T1-T10	усний і письмовий контроль (виконання завдань на практичних заняттях, виконання контрольної роботи, виконання завдань самостійної роботи, усний екзамен)

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є екзамен.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Денна форма здобуття освіти 242ТР_бд_2024				
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	Екзамен	Разом
Тема 1. Краєзнавство у сфері туризму.	—	1			1
Тема 2. Розвиток туристичного краєзнавства.	—	1			1
Тема 3. Джерела, ресурси та методи туристичного краєзнавства.	—	1			1
Тема 4. Туристична картографія як засіб	5	1			6

краєзнавчої діяльності.			10		
Тема 5. Туристичний потенціал регіонів України.	5	1			6
Тема 6. Туристичні ресурси Полтавської області.	10 (5+5)	1			11
Тема 7. Місто Полтава як туристично-краєзнавчий центр.	10 (5+5)	1			11
Тема 8. Екскурсія як форма організації туристичної діяльності.	10 (5+5)	1			11
Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	10 (5+5)	1			11
Тема 10. Краєзнавча інформація і формування туристичного продукту.	10 (5+5)	1			21
Екзамен	—	—	—	20	20
Разом	60	10	10	20	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях

Бали	Критерії оцінювання
5	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене у повному обсязі, звіт роботи не містить неточностей, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні
4	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене не у повному обсязі, звіт роботи містить незначні неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на достатньому рівні.
3	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене не у повному обсязі, звіт роботи містить незначні неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм
2	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене не у повному обсязі, звіт роботи містить неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за низьким критерієм
1	відсутність результатів, отриманих у ході проведення практичної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
0	здобувач вищої освіти був відсутній на практичній роботі чи не надав результатів її виконання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, звіт не містить неточностей, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0	виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі або здобувач вищої освіти не надав результатів виконання завдань самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
9-10	Здобувачем надана повна відповідь у письмовій формі (не менше 90% потрібної інформації)
7-8	Здобувачем надана достатньо повна відповідь у письмовій формі (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями.
5-6	Здобувачем надана неповна відповідь у письмовій формі (не менше 60% потрібної інформації та незначні помилки)
3-4	Здобувачем надана коротка відповідь у письмовій формі із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації)
1-2	Здобувачем надана коротка відповідь у письмовій формі із суттєвими помилками (менше 15% потрібної інформації)
0	Здобувач освіти відсутній на контрольній роботі

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичне питання № 1	6	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	5	Теоретичне питання розкрито із незначними помилками, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	4	Виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна, що свідчить про задовільне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	3	Відтворення матеріалу зі значними помилками, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про поверхнєве засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	1-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Теоретичне питання № 2	7	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	6	Теоретичне питання розкрито із незначними помилками, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
	5	Виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна, що свідчить про задовільне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	3-4	Відтворення матеріалу зі значними помилками, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про поверхнєве засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	1-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Теоретичне питання № 3	7	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	6	Теоретичне питання розкрито із незначними помилками, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	5	Виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна, що свідчить про задовільне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	3-4	Відтворення матеріалу зі значними помилками, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про поверхнєве засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	1-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Всього (максимальна)		20

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено у процесі реалізації навчальної дисципліни

Персональні комп'ютери із доступом до мережі Інтернет (Wi-Fi), мультимедійне обладнання (проектор, екран), інтерактивна дошка. Платформа Google Workspace for Education пакет Fundamentals. Офісний пакет Microsoft 365. Операційна система Windows, веббраузери. Карти, атласи. Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua/>), автоматизована система управління ПДАУ (АСУ ПДАУ) (<https://asu.pdau.edu.ua/>), електронне освітнє середовище на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua/>).

13. Політика вивчення навчальної дисципліни

1. Щодо термінів виконання та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти

може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це деканат факультету обліку та фінансів, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Декан факультету своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

2. Щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

3. Щодо відвідування занять: навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

4. Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

5. Щодо оскарження результатів оцінювання: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його

існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гринюк Д. Ю. Туристичне краєзнавство: Гадяч та його околиці : навч. посібник / Д. Ю. Гринюк, І. О. Степанець, О. В. Борисова ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2022. 124 с.
2. Доценко А. І. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2022. 128 с.
3. Мальська М. П., Паньків Н. М. Туристично-ресурсний потенціал території : підруч. для студ. спец. 242 «Туризм». Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ : Піча Ю. В., 2023. 533 с.

Допоміжні

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ: 2001. 248 с.
2. Галасюк, С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. Навчальний посібник Херсон. Олді-Плюс, 2019. 248 с.
3. Маланюк Т.З., Федорак В.В., Качмар О.В., Дутчак О.І., Шикеринець В.В. Краєзнавство: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2024. 50 с.
4. Олішевська Ю.А. Шкільне географічне краєзнавство. Київ : Кравченко Я.О., 2020. 175 с
5. Організація екскурсійної діяльності : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Л. А. Слатвінська. Умань : Візаві, 2022. 205 с.

6. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : Навчальний посіб. Київ : Альтерпрес, 2003. 352с.
7. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / За ред. проф. Ф. Д. Заставного. Київ: Знання, 2008. 575 с.
8. Покоłodна М. М., Божко Л. Д. Туристське краєзнавство: навч. посіб. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 310 с.
9. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
10. Чеховська Л. Я. Основи краєзнавчо-туристичної діяльності : навч. посіб./ Чеховська Л.Я., Сіренко Р.Р. Львів : ВЦ ЛНУ імені І. Франка, 2007. 172 с.
11. Шевчук С. М. Туристично-рекреаційна система Полтавської області: сутність та функціонування. *Туристичне регіонаознавство : матеріали науково-практичного семінару*. Київ : НАУ. 2022. С. 11–14.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Все про туризм – туристична бібліотека. URL: <http://www.infotour.in.ua/>
2. Головне управління статистики у Полтавській області. URL: <http://www.poltavastat.gov.ua>
3. Департамент культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації. URL: <https://poda.gov.ua/structural-unit/departament-kultury-i-turyzmu>
4. Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua/>
5. Туристична асоціація України. Режим доступу: <http://www.tau.org.ua/>
6. UNWTO. Destination Management Organizations. URL: <https://www.unwto.org/>